

Kapcsolatfelvétel

További információért forduljon hozzánk:

Németország

Hochschule Anhalt

Prof. Dr. Anita Kirmer
anita.kirmer@hs-anhalt.de

Franciaország

Avignon Université – IMBE

Prof. Dr. Armin Bischoff
armin.bischoff@univ-avignon.fr

Ausztria

HBLFA Raumberg-Gumpenstein

Dr. Wilhelm Graiss
wilhelm.graiss@raumberg-gumpenstein.at

Magyarország

ÖMKi – Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet

Dr. Tamás Miglécz
tamas.miglecz@biokutatas.hu

Internet: www.life-vineadapt.eu

Tanácsadás

A LIFE VineAdapt projekt keretei között rendezett műhelymunkákon kiemelt fontosságú volt az érdeklődők tanácsokkal való ellátása. Egy könnyen hozzáférhető tanácsadási szolgáltatás segítene a fenntartható módszerek szőlészek és borászok felé történő hatékony közvetítésében. Ezért az adott regionális szőlészeti és borászati képviselőket (pl.: Hegyközségek) kellene erősíteni, mivel ők közvetlen kapcsolatban állnak a régió borászaival. A magasabb szinten működő tanácsadási rendszer pedig kiegészíthető egyéni tanácsadással, valamint különböző tanfolyamokkal. A LIFE VineAdapt projekt keretében végzett felmérés szerint a szőlészek érdeklődnek a különböző zöldítési módszerek, illetve a vetőmagkeverékek, a vetés technikája/optimális időpontja és a talajtakaró növényzet fenntartását segítő praktikák iránt. Ausztriában már bevált gyakorlat, hogy a gazdák "gépközösséget" alkotnak, vagy a mezőgazdasági gépek gyártói által kínált eszközöket kölcsönzik. Így egyes gépeket több üzem közösen használhat, és nincs szükség a költséges egyéni beruházásokra. Ezáltal a tanácsadás is jobban központosítható, vagy egy-egy gép kikölcsönzésével társítható.

Foto: ÖMKi

www.life-vineadapt.eu

A műhelymunkák további eredményei

A LIFE VineAdapt műhelymunkái során a szőlészek lehetséges alternatív bevételi forrásokról is tárgyaltak, illetve fontos téma volt, hogy hogyan tehetnének még többet a biológiai sokféleségért. A támrendszerhez erősített napelempanel plusz bevételt termelhetnek, az ültetvények biodiverzitása pedig a strukturális változatoság növelésén keresztül is növelhető. Például a virágos sávok, sövények és kőrakások táplálékot, fészkelő- és búvóhelyeket biztosítanak számos hasznos ízeltlábú számára. Felmerült, hogy szükség lenne további támogatásokra a főbb patogénekkal szemben rezisztens, illetve szárazságtűrő szőlőfajták szélesebb körben történő alkalmazását elősegítendő. Emellett szó esett a borturizmusról is, mely jelentős bevételi forrás számos szőlősgazda számára. A Német Borászati Intézet és a Geisenheimi Egyetemi Középiskola közös felmérése szerint Németországban az elsődleges borturizmus évente mintegy 5,5 milliárd eurós forgalmat generál. A szőlészeti és borászati ágazat forgalma Németországban a statisztikai adatbázis szerint 2023-ban összesen 3,08 milliárd euróra rúgott. A borászatok és a borturizmus kapcsolódási pontjai más országokban is kiépíthetők lennének.

Foto: HBLFA

Foto: LGSA

Life VineAdapt

A klíma-reziliens és
biodiverzitás-barát
szőlő-bor ágazatért

Az Európai Unió és Szász-Anhalt
tartomány (Németország)
finanszírozásával

SACHSEN-ANHALT

LIFE VineAdapt projekt

Az európai szőlő és bor ágazatra már érezhetően negatív hatással van a klímaváltozás. Az egyre hosszabb nyári aszályos időszakok, a heves esőzések okozta talajerózió és az újabb kártevők megjelenése eddig sosem látott megpróbáltatások elé állítják a gazdákat. A LIFE VineAdapt nemzetközi projekt célja olyan agroökológiai praktikák kidolgozása/tesztelése, melyek a szőlészeteket ellenállóbbakká képesek tenni a klímaváltozás hatásaival szemben. A biológiai sokféleség megőrzése és a gazdálkodás új körülményekhez igazítása ebben döntő fontosságú. Németországból, Franciaországból, Ausztriából és Magyarországról összesen nyolc partnerintézmény fogott össze a megoldások keresésének érdekében. A 2020-tól 2025-ig tartó időszakban öt különböző területen igyekeznek előrehaladást elérni:

- **Sorköztakaró aljnövényzet létesítése a helyi biodiverzitás támogatásának érdekében**
- **Alternatív soralművelési technikák kidolgozása/kipróbálása**
- **Erőforrás-takarékos tápanyagutánpótlási módszerek fejlesztése**
- **Gazdaságos öntözés**
- **A szőlőültetvények ökoszisztéma-szolgáltatásainak országokon átívelő komplex értékelése**

Munkánkat az eredmények minél szélesebb körben történő terjesztése teszi teljessé. A partnerek együttesen alkották meg pl.: a „Biodiverz borászat” projektcímét is. Ezt a címkét olyan borászatok használhatják, melyek szőlészetükben a régióban honos vadvirágokból létesítenek sorköztakaró aljnövényzetet.

Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz

A projekt eredményeinek a jövőbeli szőlészeti gyakorlatba történő beépítése kiemelt fontosságú. Ehhez a lehető legtöbb érdekelthez el kell juttatni ezen eredményeket, ezáltal a döntéshozók beépíthetik azokat a legújabb szabályozásokba és a támogatási keretrendszerbe. Így a döntéshozók megteremthetik a megfelelő keretfeltételeket, és különböző ösztönzőkkel segíthetik a fenntartható módszerek alkalmazását a szőlőtermesztésben. A szőlőültetvények számos régióban a táj meghatározó elemei, egyfajta identitást adnak, valamint megélhetést biztosítanak a vidéki területeken. A LIFE VineAdapt projektben résztvevő partnerek a Luberoni (Franciaország), Dél-Stájerországi (Ausztria), Egri/Tokaji (Magyarország) és a Saale-Unstrut-i (Németország) borvidékeken a borászatokkal együttműködve dolgoznak ki a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodást elősegítő lehetséges módszereket. A projekt vizsgálataiból, valamint az összes partnerország borászait tömörítő munkacsoportok tevékenységéből származó első eredményeket az alábbiakban foglaljuk össze az összes országra vonatkozóan.

Foto: Marrean

Foto: ÖMKE

Foto: Hochschule Anhalt

Első eredmények

A szőlész-borász ágazatot nem csak a változó klíma, hanem az ún. „biodiverzitási válság” hatásai is sújtják. Az élőhelyeken a fajok száma és genetikai sokfélesége egyre fokozódó ütemben csökken. Az élővilág sokszínűségére azonban szükségünk van a klímaváltozás hatásainak ellensúlyozására. A LIFE VineAdapt projekt jól demonstrálja, hogy a sorközökben a régióban honos vadvirágokból létesített élő talajtakarás csökkenti a talajerózió mértékét, védi a talajt a kiszáradástól, és kedvező élőhelyet biztosít számos hasznos ízeltlábú csoport – mint a pókok, katicabogarak és zengőlegyek – számára is. A vadméhek is nagyobb egyedszámban fordulnak elő a virágos sorközvetést alkalmazó ültetvényekben. A vizsgálatok azt is kimutatták, hogy a soralj művelése mechanikai módszerekkel a leghatékonyabb és leggazdaságosabb. Tehát a szintetikus gyomirtószerek használata jelentősen mérsékelhető, vagy akár teljesen el is hagyható. Jelenleg is folynak a műtrágyahasználat kiváltására irányuló, illetve a juhgyapjú-pellettal történő természetes és alternatív trágyázási módszereket vizsgáló kutatásaink. Ezen módszerek a jövőben remélhetőleg támogatottá válhatnak. A csepegtető öntözés sok borvidéken például már jelenleg is támogatható. Az utóbb említett témakörökben a projekt végére várhatóak részletesebb eredményeink.

Zöldítés a biodiverzitás növeléséért

A LIFE VineAdapt projekt szőlősgazdáinak részvételével megvalósult műhelymunkák tanúsága szerint a sorközök honos vadvirágokkal való zöldítése jelenleg központi téma. Ehhez azonban mindenképp számba kell venni a zöldítendő terület adottságait. A minden igényt kielégítő magkeverékek gyakran drágák. Ezért az ilyen keverékek vetését különböző fokozatú támogatási bónuszokkal lehetne serkenteni. Ökológiailag legértékesebb keverék vetésével és tartós meghagyásával lenne elérhető a legmagasabb bónusz. Ezért szükséges lenne minden régióra összeállítani azon fajok listáját, melyekkel ott a leghatékonyabban növelhető a biodiverzitás. A régiókra jellemző növényfajok meghatározásában például a LaFIS®-GEOFOTO, Pl@ntNet vagy a Flora Incognita alkalmazások lehetnek segítségünkre. Mindezek mellett a zöldítés által indirekt módon biztosított ökoszisztéma-szolgáltatások honorálását is érdemes lenne beépíteni a támogatási rendszerbe. A LIFE VineAdapt projekt keretében alkalmazott sorközvetések a vadméhek egyedszámát jelentősen növelték, így többek között a beporzásra, mint a méhek által biztosított ökoszisztéma-szolgáltatásra is pozitív lehetett a hatásuk.